

GENTAGELSEN 2 – breve fra Det unge Menneske til Constantin Constantius

*Da jeg omgikkes ham personligt, undgik det
mig ikke, at han med stor forsigtighed,
før han rykkede ud med sproget,
insinuerede den bemærkning
'at jeg var sær'*

Der gik nogen tid hen; min tjener havde, som en huslig Eva, gjort godt igen, hvad han tidligere forskyldte.

En monoton og ensformig orden var tilvejebragt i min hele økonomi. Alt hvad der ikke kunne gå – det stod på sit bestemte sted, og hvad der kunne gå, det gik sin beregnede gang: Mit stueur, min tjener og jeg selv, der med afmålte skridt gik op og ned ad gulvet.

Skønt jeg nemlig havde forvissat mig om, at der ingen gentagelse er til, bliver det dog altid vist og sandt, at man ved urokkelighed og tillige ved at sløve sin iagttagelsesevne kan opnå en ensformighed, der har en langt mere bedøvende magt end de lunefuldeste adspredelser, og som tillige, i tidens løb, bliver stærkere og stærkere ligesom en besværgelsesformular.

Ved udgravningen af Herculanium og Pompei fandt man alt på sin plads, således som de respektive ejere forlod det; dersom jeg havde levet på den tid, da ville oldgranskerne måske med forbavselse have truffet et menneske, der gik med afmålte skridt op og ned ad gulvet.

For at vedligeholde denne bestående og bestandige orden, anvendte jeg ethvert middel, gik endog til visse tider, som den romerske kejser Domitian, om i værelset bevæbnet med en fluesmækker, forfølgende enhver revolutionær flue. Derimod blev der fredet om tre fluer, som til bestemte tider fløj surrende gennem stuen.

Således levede jeg, som jeg troede, glemmende verden og glemte, da jeg en dag modtager et brev fra min unge ven.

Det efterfulgtes af flere, altid med omtrent en måneds mellemrum, uden at jeg dog deraf tør drage nogen slutning med hensyn til afstanden af hans opholdssted.

Selv har han intet villet oplyse, og det kunne vel være en mystifikation, der da for så vidt var forsigtigt gennemført ved at lade tiden *fluktuere* – dvs. svinge – mellem næsten fem uger og kun en dag over tre uger. Han ønskede ikke at besvare mig med en korrespondance, og selv om jeg var villig til at besvare eller dog svare på hans breve, ønsker han ikke at modtage noget sådant – han vil blot udgyde sig.

Domitian (51-96 f.v.t), hvis rigtige navn var Titus Flavius Domitianus, var romersk kejser fra 81 til 96. Som Caligula og Nero var han tyrann. Han havde et omfattende spionage- og terrorsystem og henrettede alle formodede oppositionsfolk.

Af hans brev ser jeg, hvad jeg da vidste i forvejen, at han, som enhver melankolsk natur, er temmelig pirrelig og til trods for denne irritabilitet, samt på grund af den, i stadig modsigelse med sig selv.

Han ønsker, at jeg skal være hans fortrolige, og dog ønsker han det ikke, ja, det ængster ham, at jeg er det; han føler sig tryk ved min såkaldte overlegenhed, og dog er den ham ubehagelig; han betror sig til mig, og dog ønsker han intet svar, ja, vil ikke se mig; han fordrer tavshed af mig, ubrødelig tavshed 'ved alt hvad helligt er', og dog bliver han, som rasende, ved tanken om, at jeg har denne magt til at tie.

At jeg er hans fortrolige, må ingen vide, ikke en sjæl, han selv vil derfor ikke vide det, og jeg må ikke vide det.

For at forklare denne konfusion til gensidig *kontentement* – dvs. tilfredshed – og fornøjelse, er han så god på en høflig måde at antyde, at han egentlig anser mig for sindssvag.

Hvor skulle jeg have mod til at ytre nogen mening angående denne fortolknings dristighed! Det ville jo være yderligere at bevise sigtelsens rigtighed – i mine tanker – mens min afholdenhed vel i hans øjne netop vil være et nyt indicium på den *ataraxi* – dvs. urokkelighed – og sindssvaghed, der ikke lader sig personligt afficere, end ikke fornærme.

Det er nu takken, man har, for at man i år og dag har opdraget sig selv til kun at have objektiv ide-interesse for mennesker, men også have den, om muligt, for enhver, i hvem ideen er i bevægelse!

Jeg søgte i sin tid at komme ideen i ham til hjælp, nu høster jeg lønnen, at jeg både skal være og ikke være, væren og intet, alt som det behager ham, og ikke have den mindste påskønnelse, fordi man er i stand til at være det og således igen hjælpe ham ud af modsigelsen.

Dersom han selv tænkte på, hvor megen indirekte anerkendelse der ligger i en sådan zumutung – dvs. forlangende – så ville han formodentlig atter blive rasende. At være